

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars Prima. De Ivrisdictione Et Foro Competenti. Pars Secunda. De Præeinentiis & Præcedentiis

**Luca, Giovanni Battista de
Coloniae Agrippinae, 1691**

Disc. LXXXI. Melphien. seu Venusina. Causa civilis quando dicatur præjudicialis criminali, ita ut judex civilis inhibeat, nè in causa, procedat, civili non terminata; Et an & quando causa incisionis ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74087](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74087)

MELPHIEN.

SEU

VENUSINA.

PRO

CAROLO CONSTANTIO ARCHI-
PRESBYTERO VENUSINO

CVM

EPISCOPO MELPHIENSI.

*Causa decisus per Signaturam iustitie pro
Constantia.*

Causa civilis quando dicatur præjudicialis criminali, ita ut iudex civilis inhibeat, ne in causa, procedat, civili non terminatâ; Et an & quando causa incisionis arborum dici possit criminalis, ita ut talis actus sapiat delictum punibile.

SUMMARIUM.

- 1 **F**Acti series.
- 2 **Q**uando causa sunt connexa, & una est alteri præjudicialis, iudex præventus inhibet secundum.
- 3 **D**e pœna incidentium arborum & vinearum.
- 4 **Q**uando alius inciso dicatur illicita & punibilis.
- 5 **U**bi intrat actio civilis ex contractu vel quasi, non intrat actio criminalis ad pœnam.

DISC. LXXXI.

UM ad instantiam pensionariorum Ecclesiæ Melphien. ob Episcopi Branciforti carcerationem in Abbatia Sublacen. cum suspensione jurisdictionis, ac deputatione Vicarii Apostolici, pro eorundem pensionariorum indemnitate, deputatus fuisset dictus Constantius per A. C. œconomus bonorum & reddituum dictæ mensæ Episcopalis, Reintegratus deinde dictus Episcopus ex gratia Pontificis successoris, præfatum œconomum pulsavit coram eodẽ A. C. in civilibus pro rationum redditione dictaque causa jam diu tractata & pendente, Episcopus præfatum œconomum coram eodem A. C. in criminalibus quærelavit de incisione plurium arborum & aliarum silvarum ad dictam mensam pertinentium, efformatoque desuper processu, Iudex criminalis dictum Carolum molestare cepit, undẽ habito recursum ad Signaturam Iustitiæ, per istam obtentum fuit referibi, quod Iudex civilis inhibeat criminali.

Pro Constantio autem concive, ac alumno scribens, justam ac juridicam dicebam ejus petitionem, qualem Signatura canonizavit, quia cum in iudicio redditionis rationum jam præventus, & pendente, iudicari posset, huiusmodi incisionem in processu criminali probatam, & ex parte œkonomi de eius licentia & permissione non negatam juxta eorundem Episcoporum & aliorum administratorum consuetudinem, benè factam esse, Atque de utilitate exindè resultante fidem reddi rationem, undẽ propterea quodcumque delictum cessasset, Idcirco permittendum non erat, ipsum pro eadem re in criminalibus molestari, Tum ex regula ut quis pro uno eodemque negotio, non debeat eodem tempore

coram pluribus Iudicibus molestias pari, ac lites substinere, Tum ratione connexionis securasferentis inconveniens, nẽ scilicet super eadem re per diversos Iudices diversæ vel contrariæ sententiæ proferantur ex collectis per *Farinac. quest. 100. num. 125. cum seq. Cavaler. dec. 443. 475. & 530. Buratt. decis. 944. & in aliis Rotæ frequenter, ut supra disc. 79.* atque talis est inconcussus Signaturæ stylus, quoties concurrat præjudicialitas, quod scilicet una causa sit alteri præjudicialis, quia sententia lata in una parere potest exceptione rei iudicatæ in altera, nam tunc attenditur præventio, & primus Iudex inhibet secundo.

Quamvis autem ista solum sufficerent quoad punctum ordinis de quo erat quæstio, Ad quamdam tamen exuberantiam, atque clarius ostendendam injustitiam molestiarum, quæ per dictum Episcopum inferebantur, deducebam etiam convenientia iustitiam causæ, ac omnimodam exclusionem delicti & criminalitatis; Licet enim *lex. in l. 2. ff. arborum furum casarum* dicat, arborum, ac vinearum; incisores & vastores, tanquam latrones puniendos esse, ibique *gloss.* subjungat esse pœnam ultimi supplicii; Nihilominus in praxi recepta non est huiusmodi opinio, sed ita delinquentes pœna extraordinaria, juxta facti qualitatem & circumstantias puniuntur, modò cum pœna ictuum funis, modò fustigationis, & modò treremium, ut per *Clar. in praxi crimin. q. 68. n. 43. ubi Baiard. in addit. n. 120. Farin. in praxi quest. 20. n. 113.*

Hoc tamen procedit in iis, qui dolose, ac more latronum, ad injuriam id agunt, ut clarè probat eadem *rubr. in l. 1. & 1010 titul. ff. arbor. furum casarum*; Atque in furtiva incisione facta ignorante domino & causa celandi, ut per *text. in l. furum casarum ff. eodem.* aliàs enim ita puniendi essent omnes Pastores & coloni sive lignorum venditores, qui, vel pro usu animalium, vel pro usu lignorum combustibilium aliquas arbores in silvis incidunt, atque omnes causæ damni dati essent criminales & severè punibiles, quod juxta contrariam praxim irridibile dicebam, cum requisitum seu essentia delicti consistat in eo, quod id gestum sit clam & furtim ad vindictam vel injuriam; Multò magis quia actus incisionis aliquarum arborum in genere, tam ex consuetudine, quam ex ipsarum tenentium & bonorum natura, & qualitate fuit licitus, vel quia expediat densas arbores incidere, ac silvam rarefacere pro majori restantium fructu, ac pascuorum meliori qualitate, vel quia colonis & pastoribus, tenentibus ibi proximas colentibus, vel in ipsis silvis pascua sumentibus; de necessitate incisionem permittere oporteat, tam pro pastura animalium hyberno tempore, præsertim quando terra nive cooperta est, quam pro usu eorundem colonorum & pastorum in lignis combustibilibus ac aliis necessariis pro construendis capannis, & rusticis instrumentis componendis.

Posito autem actu licito in genere seu substantia, ubi circa usum prætenderetur aliquis excessus, id importare solum posset malam administrationem, & successivè condemnationem ad damna & interesse, sed non per hoc intrabat iudicium criminale, quod nunquam intrat, quoties prætextus dolus, civiliter & actione descendente ex contractu purgari potest *Farin. quest. 19. num. 36. & seq. & conf. 7. nu. 9. ubi adden.* Atque titulus administrationis vel domini tollit furtum & criminalitatem ex *deductis dec. 108. nu. 9. 6. post Merlin. de pignor. ubi de*

Q4

hare-

hæredè criminaliter non accusando neque puniendo de crimine expilatæ hæreditatis, ob bonorum hæreditariorum occultationem, cum similibus, idèdque idem Episcopus hanc viam deseruit, utpotè omninò incompetentem, Causa verò civilis redditionis rationum sopita fuit per concordiam.

ROMANA
PRETII CASTRORVM
PRO
CREDITORIBUS MONALDENSILVM
CUM
MARCHIONE MARCELLO
RAIMUNDO.

Causa pendet in Camera.

an jurisdictio per Principem seu alium Superiorem alicui delegata, probetur ex ejusdè delegati assertione de vivæ vocis oraculo; Et quando huic deferendum sit.

SUMMARIUM.

- 1 *Acti series.*
- 2 *De viva vocis oraculo, quando illud habeant Officiales.*
- 3 *De regula Cancellaria non judicandi cum sola supplicatione sine literis.*
- 4 *De eadem materia oraculi vivæ vocis.*
- 5 *Rescriptis & declarationibus in plena Signatura gratia deferendum, etiam si orescens.*
- 6 *De Signatura gratia & Officialibus in ea intervenientibus, Et quomodo Papa vivæ vocis oraculo respondere soleat.*
- 7 *Declarantur regula Cancellaria de quibus nu. 3.*

DISC. LXXXII.

Enditis ad hastam per Congregationem Baronum instantibus creditoribus Castris illorum de Monaldensibus, ut deductum quoque habetur *sub tit. de feudis ad materiam Bullæ Baronum dis. 77. cum seqq.* illisque licitatis per Marchionem Raimundum, contra istum tunc bannitum, Theaurarius ex jurisdictione sibi ortenus per Papam in Signatura gratiæ concessa ad eorundem castrorū executionem ac subhastationem pro longè minori pretio processit, ad effectum exindè satisfaciendi, prout sequutum fuit, antiquis creditoribus Monaldens. per d. emptorem accollatis; Cùmque ipse in gratiam restitutus, non posset ejus actiones dirigere ad ipsa castra, stante Apostol. chirographo seu brevi, ea omninò eximente, atque emptorem tutum reddente, dictatq; actiones in pretium transfundente, illas proinde direxit adversus creditores de pretio ut supra satisfactos, Et commissa causa in Camera *Corsino*, præterdicens se per dictam subhastationem nulliter & injustè sequutam spoliatum fuisse, proinde que ante omnia reintegrandum esse.

Inter plura nullitatis & injustitiæ fundamenta, illud erat præcipuum, in puncto juris consistens, defectus jurisdictionis, quia nullibi per commissionem vel aliam scripturam constabat Theaurario demandatam fuisse facultatem procedendi contra absentem, non servato eo riguroso juris ordine, qui aliàs, cessantibus facultatibus à Principe communicatis, servari debuisset, & quarum vigore in actis processisse assertum fuerat. Non obstante quod diceretur, id vivæ vocis oraculo per Sanctissimum concessum esse, cum tali assertioni sine scriptura deferendum non sit Officialibus, nisi solum circa concernentia eorum officium juxta *Constitutionem Pauli V. moderatorem oraculi vivæ vocis*, ita declaratam per alteram *Constitutionem 139. Urbani VIII.* Undè cessante illo vivæ vocis oraculo generali, solum hodiè competenti in concernentibus officium, In reliquis dicebant pro Raimundo scribentes, necessariam esse scripturam, ex regulis Cancellariæ, circa quas dicti scribentes variabant, Aliqui enim allegabant *regulam 17. disponentem non judicari juxta formam supplicationis, sed juxta formam literarum*, Alii verò allegabant *regulam 30. seu 31. disponentem commissiones non valituras nisi literis expeditis*, Atque his addebat auctoritatem *Molina de primogenitura, lib. 2. cap. 7. num. 53. nec non Sanchez & aliorum materiam matrimonialem tractantium, ac affirmantium occasione dispensationum matrimonialium, solis rescriptis & commissionibus absque literis deferendum non esse*; Et istis ego dicebam addi posset *Regnicolas, de quibus etiam Rot. in Rom. census seu depositi, 8. Martii, & 21. Junii 1641. Donozetto inter suas decision. 604. & 622. firmantes, in assensibus regis super feudorum obligatione, vel alienatione, ac similibus, non sufficere supplicationem signatam, nisi etiam intra annum literæ seu privilegium in forma Regiæ Cancellariæ expeditur, & de qua causa habetur actum sub tit. de credito pro Monte pietatis.*

Pro creditoribus autem scribens, quicquid esset de aliis exceptionibus, in facto potius, quam in jure consistentibus, præsertim circa excessum, ac etiam aliquorum bonorum comprehensionem, Quatenus ad hanc nullitatem strictè pertinet, cum sensu etiam veritatis, frivolum malèquè fundatam hujusmodi exceptionem dicebam, quoniam quicquid sit, an alicui conspicuo & magno Magistratu, qualis in Romana Curia rectè ac juridicè dici potest *Theaurarius Generalis*, deferendum esset circa vivæ vocis oraculum sibi à Principe datum, quoties agitur de Principe absente ab eodem loco, ut non de facili partes interessatæ de hoc certificari possent, quo etiam casu stante Officialis conspicua qualitate probabilior videretur affirmativa ad *sex. in cap. nobilissimus 97. distinct. cum aliis deductis per Lap. alleg. 32. n. 4. ubi adden. Altograd. consil. 22. n. 46. & seq. vol. 1. Farinc. q. 97. apud quos ceteri agentes de hac materia vivæ vocis oraculi*; Omnem difficultatem cessare dicebā, quoties agitur de actibus gestis Principe præsentè, & in loco suæ residentiæ, Tunc enim nullatenus probabile est, qualificatū Magistratum velle in taciem Principis, ad quem facilis haberi potest recursus, cum narrativa facultatis ab eodem sibi attributæ in causa procedere sine jurisdictione, præsertim ubi agitur de causa gravi, & de reiteratione plurium actorum, ut bene *Grammat. consil. civil. 24. n. 8. cum seq. & supponitur apud Buratt. decis. 117. nu. 6. & 10. cum seq. decis. 194. n. 9. par. 4. recent. tom. 2. & in aliis.*

Impro.